

40. Yıl
Kutlama
Töreni

TUTANAK

31.874

0

141

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

40. Yıl Kutlama Töreni

TUTANAK

TÜRK-İŞ
Bilgi

Tarih:.....

Demirbaş

Tasnif No.

331.874

40

1141

TÜRK-İŞ'İN 40. YIL KUTLAMA TÖRENİNDE YAPILAN KONUŞMALAR

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ'in 40'uncü kuruluş yıldönümü, 31 Temmuz 1992 Cuma günü Ankara Dedeman Otelı salonlarında düzenlenen törenle kutlandı.

Kalabalık bir konuk grubunun katıldığı törende, Konfederasyona bağılı sendikaların merkez yöneticileri, TÜRK-İŞ Bölge ve İl temsilcileriyle çok sayıda basın mensubu hazır bulundu.

Konfederasyon Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleriyle geride kalan 40 yıllık hizmet dönemi içinde TÜRK-İŞ'in çeşitli kademelerinde görev yapanların da katıldıkları tören, Genel Başkan Şevket YILMAZ'ın konuşmasıyla açıldı.

ŞEVKET YILMAZ (TÜRK-İŞ Genel Başkanı) - DYP Genel Başkanı ve Başbakan Sayın Demirel'in şu anda önemli bir toplantısı nedeniyle Başbakan Yardımcısı Sayın Erdal İnönü'ye bu toplantıya katılma görevi verdiler. Teşrif ettiler, teşekkür ederim.

Anavatan Partisinin değerli Genel Başkanı Sayın Yılmaz, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın İnönü, DSP Genel Başkanı Sayın Ecevit, sayın Bakanlar, sayın milletvekilleri, her sorunun çözümünde kendilerinden güç aldığımız üniversitelerimizin değerli öğretim üyeleri, Hak-İş ve DİSK konfederasyonlarının değerli yöneticileri, işveren kuruluşlarının seçkin temsilcileri, halkımızın sesi, kulağı olan basınımızın değerli temsilcileri, sendikacı dostlarım ve ağabeylerim;

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ'in 40'inci yaşını doldurduğu bugün sizlerle birlikte olmaktan, 40 yıllık bir gururu sizlerle paylaşmaktan müstesna bir mutluluk duymaktayım. Sizleri, TÜRK-İŞ Yönetim, Başkanlar Kurulu, Denetim ve Disiplin Kurulları adına sevgilerimle, saygılarımla selamlıyorum. Hoşgeldiniz.

İlerlemenin, başarının temel şartı, daima ileriye bakmaktır. Ancak, bir yıldönümü kutlamasında çok kısa da olsa, geriye bakmak. Bir yandan, demokratik parlamenter rejimin savunuculuğu görevini üstlenen, öte yandan, işçilerin yaşama ve çalışma şartlarını iyileştirmek, geliştirmek mücadelesinin ateşini yakanları şükranla anmak istiyorum.

Geride kalan 40 yıl içinde, bu yolda hizmet verenlerin pek çoğu aramızdan ebediyete intikal etti. Ebediyete intikal edenleri saygıyla ve rahmetle anıyorum.

Aynı kuşaktan gelen, TÜRK-İŞ'in kuruluşundan bugüne kadarki gelişmeleri izleme imkanı bulan değerli büyüklerimizi ve sendikacılarımızı da minnetle kucaklıyoruz, saygı ve sevgilerin en yücesini sunuyoruz.

Değerli konuklarımız, sevgili sendikacı dostlarım:

1776 yılında Kütahya'da çini ve seramik işyerinde çalışan işçiler, dünyanın ilk toplu sözleşmesini yaptılar. 1869'da da Zonguldak Ereğlisi'ndeki maden havzasında çalışan işçiler için ücret artışı ve sosyal hakları sağlayan Maden Nizamnamesi çıkarıldı. 1872'de tersane işçilerinin ücretlerini vaktinde almayışıyla uyguladıkları ilk eylem, işçi hak ve özgürlüklerine yönelik yürüyüşün ilk adımları idi.

31 Temmuz 1952 tarihinde kurulan TÜRK-İŞ, işçilerin birlikte ve topluca bir örgüt içinde hak arama, alınan hakları koruyup geliştirme, sosyal ve ekonomik dayanışma sağlamayı amaçlamıştır.

Daha özgür ve fakat sosyal adalet yoluyla refahın yaygınlaştığı daha yüksek bir hayat standardı sağlaması başlıca amacı olmuştur.

Çok fırtınalı dönemler yaşanmıştır bu 40 yıl içinde.

Sendikalarda yaşanan parçalanmaları, ayrı konfederasyonların oluşturulması takip etti. Birlik ve beraberlik içinde çok daha ileriye, çok daha güzele ulaşabilme imkanları maalesef yeterince kullanılamamıştır.

TÜRK-İŞ, sendikal demokrasinin tüm kurallarıyla işlediği bir Konfederasyon hüviyetiyle "Önce Devlet" ilkesinin savunucusu olduğu için bazı çevrelerce zaman zaman eleştirilere muhatap olmuştur. Anarşi ve teröre işçileri bulaştırmak isteyen odaklar, karşılarında toplum huzuruna, demokratik rejime sıkı sıkıya bağlı bir

Konfederasyon bulmuşlardır. Sokağa dökülmediğimiz için de eleştirilere maalesef muhatap olduk.

Kapısından içeriye girdiğimiz her işyerini kendi yuvamız gibi gördüğümüz için, yarınlarda çocuklarımızın bu işyerinde çalışacaklarını düşünerek, bir çivisine bile zarar vermemeye özen gösterdiğimiz için eleştirildik.

Demokratik rejimin savunucusu olduğumuz için, sözde aydın geçinen ve çeşitli ünvanlar altında toplumu düşünür görünüp, toplum düşmanlığı yapanlarla birlikte hareket etmediğimiz için eleştirildik. Yılmadık bunlardan.

Birlikte çalışmaktan şeref duyduğum sendika lider kadrolarının isabetli kararları ve işçilerimizin büyük desteğiyle yolumuza devam ettik.

Bize ağır eleştiriler yönelten kişi ve kuruluşların pek çoğu tarihin sayfalarında iz bile bırakmadan yok olup gitmişlerdir. Ama biz hamdolsun dimdik ayakta yız.

Bugün 40 ıncı yılını kutluyoruz, yarınlarda bizden sonraki arkadaşlarımız 60 ıncı, 100 üncü yıldönümünü kutlayacaklardır.

Değerli konuklarımız, sevgili dostlarım;

Demokratik parlamenter rejimin vazgeçilmez kurumlarından birisi de hür sendikacılık hareketidir. Demokrasi varsa, hür sendikacılıktan, hür sendikacılık varsa demokrasiden söz edilebilir. Bunun içindir ki, TÜRK-İŞ, sadece hür sendikacılık, işçi hak ve özgürlükleri için değil, toplumun tüm kesimlerinin sorunlarıyla da yakından ilgilenmiş, bu sorunların çözümüne her türlü katkıda bulunmuştur.

Memurlarımızın sendikal haklara kavuşması için gereken her türlü katkıyı gösterdik ve bundan sonra da göstermeye devam edeceğiz.

Ülke sorunlarından, işçi sorunlarını ayıramazsınız. 40 yıllık hizmet yarışında değişik siyasi anlayışlara, değişik hükümetlere muhatap olduk. Hükümetlerin siyasal etiketleri ne olursa olsun, sorunların diyalog yoluyla çözümlenebileceği inancını daima muhafaza ettik.

Askeri müdahaleler, bu 40 yıllık dönemin karanlık sayfalarını oluşturdu.

Hak arama mücadelesini demokratik yollardan sürdürdük, yasaksız demokrasi istedik. Gerek Anayasa ve gerekse yasalardan doğan sıkıntılarımızı anlatmaya ve bu sıkıntıların sona ermesi için baskı unsuru olmaya devam ettik. Menfaatlerin çatışması nedeniyle hükümetlerle aramızda zaman zaman büyük uçurumlar meydana geldi; ama şu anda görülüyor ki, yıllarca çeşitli

eylemlerle mücadele verdiğimiz bir siyasi iktidarın, ana muhalefete geçişinden sonra da yöneticileriyle yüz yüze bakabiliyor, sevgi, saygıyla kucaklaşabiliyoruz. Mücadeleyi en sert şekilde vermeyi, daha sonra da yine dostlukları korumayı ilke edindik.

Değerli konuklarımız;

Son örneğini 1 Mayıs 1992'de verdiğimiz, Konfederasyonlar arasındaki dayanışma, işçi ve yurt sorunları karşısında da birlikte hareket anlayışını benimsetmiştir. Hizmet anlayışında farklılıkları doğal karşıladığımız için, gerek Hak-İş ve gerekse DİSK'in işçi ve ülke yararına bizimle eylem birliği yapmasından memnuniyet duyarız. Amaçlarımız arasında farklılık yoktur. Aynı sorunları yaşayan insanların ortak çözüm arayışlarından daha doğal ne olabilir?

İnsani çerçevede yaşanan dönemin bilincine varmak, evrensel değerler, özgürlük, barış, refah, eşitlik gibi kavramlar tüm insanlığın özlemleridir.

TÜRK-İŞ'in 40'ıncı Kuruluş Yıldönümünü, alınan mesafenin bir daha gözden geçirilmesine, yeni hedeflerin belirlenmesine fırsat ve imkan tanıyan -bir bütün olarak değerlendiriyorum- insan haklarına ve temel özgürlüklere dayanan demokratik sistemin, tüm kurum ve kurallarıyla sağlıklı olarak işlerliğe kavuşturulması, işçiler olarak gündemimizin temel maddesidir. Çünkü, işçi haklarıyla demokrasi arasındaki işlevsel bağlantı çok ama çok değerlidir.

Sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine dayalı yapının kurulabilmesi ancak ve ancak demokratik yapıyla mümkün ve kalıcı olabilecektir.

2000'li yıllara doğru ilerlediğimiz dönemde tüm toplumsal sorunların açıklaması ve çözümü tek bir formüle bağlanamayacak kadar karmaşık hale gelmiştir.

Dar kalıplar içerisinde kabul edilen doğmalar, yerini tartışmaya, sorgulamaya ve bağımsız düşünmeye terketmiştir, terketmelidir.

İşçiler ve örgütleri sendikalar olarak özgürlüğümüz ve onurumuzun temelinde bu yaklaşım bulunmaktadır.

Sizleri, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Başkanlar Kurulu, Denetim ve Onur Kurulu adına tekrar sevgi ve saygılarımla selamlıyorum, teşrifinizden dolayı teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın konuşmasından sonra kürsüye Sosyal Demokrat Halkçı Parti Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü geldi.

ERDAL İNÖNÜ (Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı) - TÜRK-İŞ'in 40'inci Yıldönümünü büyük bir kıvançla kutladığımız TÜRK-İŞ'in Sayın Başkanı değerli Yılmaz, değerli sendikacılar, ana muhalefet partisinin Sayın Başkanı, sayın konuklar;

Burada Hükümet adına ve kendi partim adına konuşurken, duyduğum mutluluğu ifade etmek isterim. Bu mutluluk, 40'inci Yıldönümünü kutladığımız bir büyük Konfederasyonun faaliyette bulunduğu bir ülkede, Hükümette ve bir partinin başında bulunmanın getirdiği mutluluktur. Çağdaş dünyada emeğin hakkını veren bir örgütlenmeyi 40 yıl önce başlatmış ve 40 yıl çeşitli zorluklara rağmen birtakım olmaması gereken olaylarla,

müdahalelere rağmen varlığını sürdürmüş, demokrasiye sahip çıkarak, bugün bütün dünyada bizim Hükümet olarak "Demokratik bir ülke" diye gösterdiğimiz Türkiye'nin bu niteliğini öne çıkarabilmiş bir kuruluşun yıldönümünü kutlarken, sizlerle birlikte olmak benim için büyük mutluluk.

Bütün sendikacı arkadaşlarımızın, bütün emekçilerimizin, TÜRK-İŞ'e dahil olan veya olmayan bütün sendikacıları ve işçileri kutluyorum. Çünkü böyle bir gelişme, bir kuruluşun tabii yöneticilerinin, kurucularının ve onu destekleyenlerin gayretiyle sağlanır, ama aynı zamanda o toplumun da bir olgunluğunu gösterir. O toplumda bu kuruluşa dahil olmayanların da böyle bir harekete katkı yapmış olduklarını ifade eder. TÜRK-İŞ'in bugününü bu anlayışla, bu mutlulukla kutluyorum.

TÜRK-İŞ'in kurulması, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde önemli bir dönüm noktası. 31 Temmuz 1952 tarihinde ilk defa Türkiye'nin dört

yanındaki işçileri bünyesinde toplayan bu Konfederasyon kuruluyor.

1925 yılından 1946'ya kadar sendikasız bir dönem yaşadık, ama ondan sonra TÜRK-İŞ'in ve bağlı örgütlerin fedakarca sürdürdükleri mücadele, işte biraz evvel anlatmaya çalıştığım, bugünkü demokratik görünüme, demokratik yapıya en büyük katkıyı yapmıştır.

Geçmişle ilgili olarak çok şey söylemek istemiyorum. Sayın Başkan birtakım tarihler verdi, doğrusu ben de merak ettim, 1776'da ilk defa toplu sözleşmenin Türkiye'de yapıldığını söyledi, başka tarihler verdi. Bunların hepsi üzerinde kıvançla durmakta yarar var. Ama ben özellikle son dönemlerle ilgili olarak konuşmak istiyorum.

Demokrasiye yeniden geçiş dönemimizde, çünkü ben kişi olarak o dönemde siyasette bulundum ve o dönemde

TÜRK-İŞ'li sendikacıların bize, Türkiye'de demokrasi-
nin yeniden kurulması aşamasında büyük katkısı oldu.
"Bize" diyorum, Türkiye'de demokrasinin yaşamasını,
yeniden çok partili hayatın yaşanmasını ve sendikal ha-
reketin yaşamasını, işçi haklarının çağdaş düzeye gel-
mesini isteyen insanların partileşmesine TÜRK-İŞ'in
büyük katkısı oldu. Kapıdan girerken beni karşılayan
arkadaşım, şimdi benim başında bulunduğum partinin
kurulmasında, kurucu olarak bizimle beraber bulundu.
Bu neyi gösteriyor? Bu, TÜRK-İŞ'in içindeki insanların
Türkiye'de demokrasiye tam manasıyla sahip
çıktıklarını gösteriyor. İşçi haklarının korunmasında
öne çıkarken, ülkenin demokratik yapısını da önce
düşündüklerini gösteriyor ve böyle bir hareket bugün 40
ıncı yılını kutluyor. Bu hareket de yıllar içinde çeşitli
görünümler göstermiştir, ama özellikle son dönemde "12
Eylül felsefesi" denilen, "12 Eylül zihniyeti" denilen
"Türkiye'ye demokrasi pek gerekmez" anlayışına karşı
çıkılmış bir TÜRK-İŞ, bugün Türkiye'de daha değişik bir
kucaklamaya kavuşmuştur.

Bugün 1 Mayıs, o kadar çok tartışılmış olan, fakat
dünyada bütün çalışanların "Bayram" diye kutladıkları
1 Mayıs'ı DİSK ve Hak-İş'le birlikte işçi sınıfının ulusla-
rarası birlik, dayanışma, mücadele günü olarak, onun da
ötesinde, bütün çalışanların dayanışma günü olarak
kutlamış olan bir Türk-İş var. Demokratik eylemleriyle
Türkiye'de çalışanların haklarını hiç yılmadan
aradığını gösteren bir Türk-İş var.

Bütün bunları yapmakla birlikte, aynı zamanda de-
mokrasinin aşama aşama gelişmesinde, ara dönemin ge-
tirdiği kusurların ortadan kalkmasında bütün
halkımızla beraber götürerek bu arındırmayı yapmaya
çalışan bir Türk-İş var.

Biraz evvel Sayın Başkan bizi, mhalefette iken çok desteklediklerini, şimdilik de desteklemeye devam ettiklerini söyledi, "imdilik" dedi. İşte bu da bize inancı gösteriyor ve Türk-İ'in, bir taraftan bütün çalışanların haklarını en mücadeleci bir şekilde korumaya çalışırken, mevcut hükümetle ilişkilerini de haklı bir şekilde belirli bir ortam içinde yürütme becerisini de her zaman göstermiş olduğunu ortaya koyuyor. Bütün bunlar demokrasinin ayrılmaz elemanları, çalışanların haklarını almak için sonuna kadar mücadele edeceksiniz, ama bunu demokratik ortam içinde yapacaksınız. Demokratik ortamda başarıya giderken de, halkın çoğunluğunun sizin tarafınızda olmasına dikkat edeceksiniz. Çünkü demokraside çözüm, uzlamayla alınır. Uzlamada da sizin istediğiniz sonuca varmak istiyorsanız, büyük çoğunluğu size inanmasını, sizi haklı görmesini her zaman sağlamalısınız. Türk-İ buna hep dikkat etmiştir, bugünlerde de dikkat edeceğine inanıyorum. Çünkü ilerleme, büyük çoğunluğun çalışanların çıkarını sağlama ancak uzlamaların bu şekilde, toplumun beklediği doğrultuda sağlayarak, bütün demokratik araçları kullanarak topluzleme, grev, her türlü hareket, ama hepsi demokratik sistem içinde ve toplumun sempatisini, toplumun uzlaşmada sizin haklı olduğunuz düşündürecek şekilde getirerek yapılacaktır. Sayın Yılmaz, bunu en iyi yapanlardan birisidir. Onun için, "imdilik" kelimesinden hiç alınmadım, biliyorum ki, o "imdilik" hep devam edecek.

Bir-iki kelime ile en büyük ii kuruluumuzun bu bayramında Hükümet olarak ii hakları konusunda ne dndğmz ifade edeceğim izin verirseniz.

Gerçi muhalefette çok söyledik, iktidara geçince de değimedik. Dolayısıyla o gün ne sylediysek, aynı

şeyleri şimdi de söyleyebilirim. Ama söylemesem, sanki unuttu sanabilirsiniz. Onun için, onları söylemekte yarar var. İşçi haklarının çağdaş düzeyde Türkiye'de olmasını istiyoruz. Bu konuda kesin kararlıyız. Muhalefette iken bunu istiyorduk. iktidarda da bunu istiyoruz.

Bir çağdaş demokraside işçi hakları nasıl korunuyorsa, sendikalar nasıl çalışıyorlarsa, bütün sendikal haklar nasıl yürütülüyorsa, çalışan insanların hangileri, yani hepsi sendika kurma hakkına sahipse ve bunu o toplumlar nasıl yapmışlarsa, bütün bunları Türkiye'de yapmak amacımızdır. Bu amaca adım adım ilerliyoruz. Demokratik süreç içinde Büyük Millet Meclisinin yasaları çıkarmasıyla ilerliyoruz.

İşsizlikle ilgili yasa, işçi güvencesiyle ilgili yasa, 2821, 2822 sayılı yasaları değiştiren yeni yasalar, bütün bunlar Çalışma Bakanlığımızda hazırlanmıştır, hazırlanmaktadır, Bakanlar Kurulundan geçerek, Meclisten geçecektir.

Uluslararası Çalışma Örgütünün sözleşmeleri (ki, bu standartları kabul ettiğimizi muhalefette söyledik, iktidarda bunları yürütüyoruz) Bakanlar Kurulundan geçerek Meclise gelmektedir, orada kabul edilecektir.

Kamu çalışanlarının sendikal hakları güvence altına alınacaktır. Bunlarla ilgili yasa Bakanlar Kurulundan ve sonra Meclisten geçecektir. Bütün bunları yapacağız. Ne zaman yapacağız? Önümüzdeki günlerde. Daha çabuk yapamaz mıyız? Daha çabuk yapmak için imkan olmuyor, her demokratik sürecin bir belirli zamanı var, onu Meclisten geçirerek yapıyoruz. Ama hiç merak etmeyin ki, Türk-İş 41 inci yıldönümünü kutladığında bu "yapacağız, edeceğiz" dediğimiz şeylerin herhalde pek çoğu yapılmış, gerçekleşmiş olacaktır.

Türk-İş'in 40 ıncı Yıldönümünü böyle bir anlayışla kutladığımı da ayrıca söylemek isterim.

Bu mücadelede, bu ilerlemede her reform hareketi bir mücadeledir. Hükümet adına konuşan bir üyenin "mücadele" demesi yadırganmasın, her reform hareketi bir mücadeledir. Bu mücadele bir anlamda iyilikle kötülük mücadelesi diye anılabilir. Ama "Kim kötü" diye sorarsanız, tabii kimseye "kötü" demek istemem, ama reform hareketi, her ilerleme, geçmişten gelmiş bazı kalıpların yıkılması, onların yerine çağdaş kalıpların kurulması, bu bir mücadeledir. Bu anlamda, bu mücadelede Hükümetle, işçi kuruluşları, Türk-İş aynı amacı takip ediyorlar, Karşımda oturan değerli işveren kuruluşu da aynı amaçta değil mi? O da aynı amaçta. Toplumda çalışma barışının çağdaş düzeyde gerçekleşmesi; yani çalışma barışının baskıyla bir tarafın öne çıkmasıyla değil, tarafların uzlaşmasıyla ekonomiyi büyütecek, gelir dağılımını düzeltecek, bir çalışma hayatına götürecek bir çalışma barışını kurmak. Bunu beraber yapmaktayız, buna inanıyorum.

Türk-İş'in parlak geçmişine, bundan sonra geleceğinin de aynı parlaklıkta eşlik edeceğine inanarak, Türk-İş'in değerli Başkanına, değerli yöneticilerine, bütün sendika başkanlarına, değerli emekçilere, burada olan olmayan bütün emekçilere, bütün çalışanlarımıza saygılarımı sunuyorum, daha nice 40 yıllara diyorum.

Erdal İnönü'den sonra kürsüye Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz geldi:

MESUT YILMAZ (ANAP Genel Başkanı) - Sayın Başbakan Yardımcısı, DSP'nin Sayın Genel Başkanı, Sayın Bakanlar, Türk-İş'in Sayın Genel Başkanı, değerli

sendikacı arkadaşlarım, değerli konuklar, basının değerli temsilcileri;

Bugün Türk işçilerinin en büyük eserinin, yani Türk-İş'in 40'ıncı yaş günüdür. Bu mutlu yıldönümünde hepinizi şahsım ve Anavatan Partisi adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün, yani 31 Temmuz aynı zamanda Türk demokrasisi açısından da bir dönüm noktasıdır. Çünkü, bu tarihi gün, işçilerimizin çağdaş sendikal hakları bilinçli ve sorumlu bir şekilde kullanabilecek, hatta bu konuda diğer toplum kesitlerine örnek olabilecek düzeye geldiklerini ispatlamalarına vesile olmuştur.

Bu tarihten, yani Türk-İş'in kurulmasından önce grevli, toplu sözleşmeli çağdaş sendikal haklar söz konusu olduğu zaman, çoğu kimse, işçilerimizin henüz bu açıdan yeterli olgunluğa erişmedikleri için, bu hakları kötüye kullanacaklarını ve bunun sonucunda da

ekonominin batacağını düşünmüştü. Oysa siz, son derece olgun, sorumlu ve bilinçli davranarak, bu düşüncenin yanlış olduğunu ispat ettiniz.

Demokrasinin ta i işlediği dönemlerde Türk-İş'in önderliğinde ve Türk işçisinin sayesinde, hem ülke kalkındı, hem de işçilerin sosyal ve ekonomik statüleri iyileşti. Böylece, herkes Türk-İş'in savunduğu ve aynı zamanda kullandığı çağdaş hak ve özgürlüklerin ülke kalkınmasına engel olmadığını anladı.

Sayın Başkan, sizler Türk-İş'i kurup, hür sendikacılık hareketini ve daha sonra da serbest toplu pazarlık düzenini başlattığınız zaman, ülkemizde örnek alacağını herhangi bir emsal mevcut değildi, binalar yoktu, bilgisayarlar yoktu, yetişmiş uzmanlar yoktu, her şeyi sıfırdan başlattınız. Başardığınız sonuç, bugün dış dünyanın da hayranlığını kazanacak kadar büyük bir eserdir. Dışişleri Bakanı iken, sizin Türkiye'de yarattığınız bu eserin dışa yansıyan itibarını bizzat görmek ve Türkiye'nin milli meselelerinde Türk-İş'in uluslararası forumlarda Devlete nasıl destek olduğunu fiilen yaşamak benim için her zaman gurur kaynağı olmuştur.

Geçtiğimiz sene sadece beş ay süren Başbakanlığım döneminde sizinle bir toplu sözleşme imzaladık. O toplu sözleşmeyle kamuda çalışan işçilerimize enflasyonun çok üzerinde zam verdik. Bundan dolayı da birçok eleştiri aldık, ama ben, o sözleşmeyi siyasi hayatımın bir şeref belgesi sayıyorum.

Çünkü, o sözleşmeyle işçilerimizin, bizim iktidarımızın, Anavatan iktidarının ilk yıllarında ekonomik birtakım zorunluluklarla kısmak zorunda kaldığımız refah düzeyini yükseltmek, hayat stan-

dartını artırmak yine bize nasip oldu. O sözleşmeyle onur duyuyorum; çünkü ister özel sektörde, ister kamuda olsun, üretimde verimliliği artırmak için yüksek teknoloji kullanmak yerine, araştırma, geliştirme yatırımı yapmak yerine, sadece düşük ücret politikasından medet ummak, benim kabul edebileceğim bir düşünce tarzı değildir.

Sayın Başkan, Türk-İş'in unutulmaz lideri rahmetli Seyfi Demirsoy'un, sizden dinlediğim bir sözü var. Rahmetli Demirsoy bir toplantıda sendikacılara hitaben "Yapamayacağınız şeyleri vaadetmeyiniz" demiş ve zannedirim bu düstur daha sonra Türk-İş'in temel ilkelerinden birisi olmuş. Ben de bu ilkeye candan inanıyorum. Aynı ilkeyi politikada uygulamaya çabalıyorum ve bu anlamda ben de kendimi bir Türk-İş'li sayıyorum.

Bildiğiniz gibi, çağdaş sendikal haklar demokrasi-mizin geçmişteki sıkıntılarından bolca nasibini almış ve Türkiye'de maalesef zaman zaman kısıtlanmıştır. Türk işçisinin bu kısıtlamalara müstehak olduğuna inanmıyorum. Geçen sene ekim ayında Türk-İş'le yaptığımız geniş bir toplantıda, sizin bu konudaki taleplerinizle, Anavatan Partisi olarak bizim yaklaşımlarımız arasında büyük bir paralellik olduğunu memnurlukla müşahade ettim. Ancak, seçimlerden Ana Muhalefet Partisi olarak çıkmamız, bu düşünceleri hayata geçirmemizi engelledi.

Şimdi, Koalisyon Hükümetinden bu konudaki taahhütlerini yerine getirmesini bekliyoruz. Biraz evvel konuşan Sayın Başbakan Yardımcısı, Koalisyonda dile getirdikleri düşünceleri bugün de söylemeye devam ettiklerini ifade etti. Ama söylemek yetmez, iktidar, yapmak yeridir. Şu anda onlara düşen, dün söylediklerini yapmaktır.

Geçtiğimiz salı günü basın toplantısında da söyledim,

Türkiye'de maalesef koalisyon hükümetleri uzun ömürlü olmuyor. 1960'dan sonraki koalisyon hükümetlerinin ortalama ömrü 429 gündür. Bugün ise, bu Koalisyon Hükümetinin, yani Türk-İş'in 40'ıncı yaş günü, bu Koalisyon Hükümetinin 256 ncı günüdür. Eğer istatistikler geçerli ise, Koalisyon Hükümetinin ömrü uzun değildir; yani gelecek yıldönümünü beklemek geç olabilir, onu söylüyorum.

Ayrıca, milletvekili arkadaşlarımın, Anavatan Partili milletvekili arkadaşlarımın ve özellikle Türk-İş bünyesinden yetişmiş değerli arkadaşım Emin Kul'un, sizin önerilerinize de uygun olarak yasa teklifleri hakkında Sayın Başbakanın bizzat kendi imzasıyla olumsuz görüş bildirmesinin, bizim için hayal kırıklığı yarattığını da itiraf etmek zorundayım.

Sayın Başkan;

Türk-İş'in haklı taleplerinde daima yanında olacağız; ama peşinen "Her dediğiniz haklıdır" gibi bir yaklaşıma da sahip değiliz. Sizi haklı görmediğimiz hallerde, bugüne kadar olduğu gibi, yine gelir sizinle tartışırız. Fakat her zaman sizden gelecek önerilere açık ve sizinle diyalog içinde olacağız.

Biz, işçilerin, işverenlerin ve tüm toplumsal kesimlerin meşruluk sınırları içinde özgürce örgütlenmesinden ve mensuplarının haklarını demokratik biçimde korumalarından yanayız. Bunun tedbirlerini alıp, ortamını hazırlamayı da siyasi iktidarın görevi sayarız.

Toplum kesimlerine özel bir himaye sağlamaktan ve dengeleri, birinin veya ötekinin lehine ve aleyhine bozmaktan yana değiliz. Yapacağımız iş, sendikalarımızın elini kolunu haksız yere bağlayan bağları çözmek, hür sendikacılık ve serbest toplu sözleşme ortamını yaratmaktır. Size en önemli vaadimiz budur. Bundan gerisini ise, işçiler ve sendikalar kendileri halledeceklerdir; yani siz halledeceksiniz.

Türk-İş gibi güçlü bir kuruluşu yaratan Türk işçileri herhalde bunu da kolaylıkla halledecektir.

Yine rahmetli Demirsoy, Türk-İş'in büyük ağırlığını ifade etmek için "Ankara'da Türk-İş vardır" demiştir. Bugün artık sadece Ankara'da değil, bütün Türkiye'de Türk-İş vardır.

Türk-İş'i dikkate almayan siyasi hareketler sert kayaya çarparlar.

Bu, tecrübeyle sabittir, biraz da bizim tecrübemizle sabittir.

Değerli arkadaşlarım;

Ne mutlu bize ki, biz hiç olmazsa hatalarından ders alma faziletine sahip bir ekibiz. Bu anlamlı günde sizin ve şahsınızda bütün sendikacıların, bütün işçilerimizin bayramını kutluyorum.

Türk işçi hareketinin önderleri Seyfi Demirsoy'u ve İbrahim Denizci'yi rahmetle anıyorum, hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum.

Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz'dan sonra kürsüye Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Bülent Ecevit geldi.

BÜLENT ECEVİT (DSP Genel Başkanı) - Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun değerli Genel Başkanı, Sayın Başbakan Yardımcısı, Sayın Anamuhalefet Lideri, Sayın Bakanlar, Sayın konuklar, değerli sendikacı, işçi ve gazeteci arkadaşlarım;

Bu mutlu günde Türk-İş'in 40'ıncı Yıldönümü vesilesiyle düzenlenen toplantıda bir araya gelmenin mutluluğu içinde hepinize sevgiler, saygılar sunarım.

Türk-İş, Türkiye'nin en köklü toplumsal kuruluşlarından biridir ve en etkili demokratik, sivil kurumlarından biridir. Demokratik işçi haklarının tanınışından sonraki dönemde Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bir yandan işçilerin hakları konusunda kararlı davranırken ve gereken mücadeleyi verirken, bir yandan da -biraz önce Genel Başkan Sayın Şevket Yılmaz'ın da hatırlattığı gibi- daima devlet sorumluluğuyla, toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmesini bilmiştir. Özellikle bunun için Türk-İş'i ve Türk-İş'in gelmiş geçmiş ve bugünkü bütün yöneticilerini kutlamayı görev biliyorum.

1963'te demokratik işçi haklarıyla ilgili yasa hazırlanırken ve bu yasa tasarılarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi sürecinde Türk-İş'in değerli yöneticileriyle, değerli sendikacı arkadaşlarımla, çok yakın bir işbirliği içinde çalışmıştık. O günlerde birlikte çalıştığım arkadaşlarımdan birçoğunu bugün bu salonda görmenin mutluluğu içindeyim ve yaşamını yitirmiş olan değerli sendika önderlerine,

başta Seyfi Demirsoy olmak üzere, Allah'tan rahmet diliyorum.

O yasaların Mecliste görüşülmesi sırasında sanırım Türk demokratik siyasal yaşamında etkin demokratik lobiciliğin de en başarılı örneği verilmişti. Değişik partilerden sendikacı arkadaşlarımla birlikte Meclis koridorlarında o lobileri birlikte oluşturmuş, birlikte ko-tarmıştık ve sonucunu da demokratik mücadele süreci içinde elde edebilmıştık.

O aşamada -bildiğiniz gibi- Türkiye'de özgür sendikacılık sağlandı; başka birçok ülkelerinkinden daha ileri demokratik işçi hakları sağlandı; toplu sözleşme, grev hakları sağlandı. İş Yasası çağdaşlaştırıldı ve Sosyal Sigortaların daha çok yaygınlaştırılması sağlandı.

Bütün bunların mücadelesi verilirken toplumu ürkütmemek gerekiyordu. Bu haklara alışık olmayan, bu haklardan kaygı duyan toplum kesimlerini ürküt-

memek gerekiyordu. Türk-İş o konuda da, o sırada Çalışma Bakanı olarak üyesi bulunduğum Hükümete çok büyük yardımlarda bulundu.

1963 ve 1964 yıllarında işçilerin ve çalışanların haklarıyla ilgili mücadeleyi verirken birçok engelleri Türk-İş'in değerli katkısıyla aşabildik; fakat aşamadığımız bazı engeller de oldu. Onlardan biri ve başlıcası, işçilere tanınan özgür sendikacılık, toplu sözleşme ve grev haklarının kamu görevlilerini de kapsar duruma getirilememesiydi. Ben, Çalışma Bakanı olarak buna büyük önem veriyordum; fakat sadece sendika kurabilme hakkını Meclisten geçirebildik. Oysa, bir çalışanlar topluluğuna toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun sendikacılık hakkı tanımak, kanatları kesilmiş bir kuşun uçmasını beklemek demek olurdu.

Aşamadığımız ikinci engel ise, Türk ekonomisinde ve sosyal yaşamında çok büyük bir yer tutan KİT'lerde işçilerin yönetime ve sorumluluğa etkin biçimde katılımıydı. Bu konuda da karşılaştığımız engelleri maalesef aşamadık ve o eksiklikler hâlâ giderilememiş durumdadır. Türk toplumu da bunun büyük sıkıntısını çekmektedir.

12 Mart 1971 askeri yönetim döneminde kamu görevlilerine toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun sendikacılık hakkı bile çok görüldü ve kamu görevlilerine sendika kurmak yasaklandı. Ama sonuç ne oldu? Kamu görevlileri kesiminde sendikalar yerine bir takım dernekler kuruldu, dernek enflasyonu ortaya çıktı. Kamu görevlilerinin sendikaları varken, büyük bir sorumluluk içinde hareket ediliyordu. Kamu görevlileri kadar, Devlet de, toplumun yararı da gözetiliyordu; fakat sendika yasaklandıktan sonra geçilen dernek enf-

lasyonu döneminde, kamu görevlileri içine Devleti tehdit eden ideolojik kutuplaşmalar da girmiş oldu.

Öte yandan, işçilerin ücretleriyle, kamu görevlilerinin aylıkları, maaşları arasında bir uçurum oluşmaya başladı. İşçi hakları ne kadar etkili biçimde savunulur ve elde edilirse, işçilerle kamu görevlilerinin gelirleri arasındaki dengesizlik ve uçurum da o nispette büyür oldu. Bunun sonucu olarak da, 12 Eylül 1980'e yaklaşırken -o dönemde gördüğümüz gibi- işçi haklarına karşı tepkiler uyanmaya başladı toplumun bazı kesimlerinde. Bugün de maalesef aynı tepkilerin başlamakta olduğunu görüyoruz. Bunda işçiler kusurlu değildir, bundan işçi hareketi sorumlu değildir. Bunun sorumluluğu hâlâ kamu görevlilerine sendika, toplu sözleşme ve bir ölçüde de olsa grev hakkı tanıyamamış olanlardadır.

Bu eksikliği gidermek için girişilmesi gereken mücadeleye bence mutlaka Türk işçi hareketi öncülük etmelidir. İleri bir demokrasi düzeyine ve sosyal adalet düzeyine erişmiş olan bütün ülkelerde işçi hareketleri, yalnız işçilerin hak mücadelesine öncülük etmekle kalmazlar, aynı zamanda başka mağdur toplum kesimlerinin de hak mücadelesine öncülük ederler. Ben, başta Türk-İş olmak üzere Türk sendikal hareketinin, işçi hareketinin, özellikle kamu görevlilerinin eksik bırakılmış olan haklarının alınmasına da, bunun için verilecek mücadeleye de, öncülük edeceklerine, edebileceklerine güveniyorum.

Aynı şekilde Türkiye nüfusunun çoğunluğunu oluşturduğu halde haklarını arayabilme ve gelişebilme, kalkınabilme olanaklarından büyük ölçüde yoksun kalan köylümüzün, küçük çiftçilerimizin, hak eksikliklerinin giderilmesine de yine işçi hareketinin öncülük

etmei gereğine ve öncülük edeceğine inanıyorum. Zaten bu işçilerin kendi çıkarıdır; çünkü eğer köylü yoksul bırakılırsa, eğer kalkınma bütün yurda ve kırsal alana dengeli biçimde yaygınlaşmazsa, hızlı göç daha da hızlanarak artacaktır. Büyük kentlerde, sanayi merkezlerinde işsizlik daha da ileri boyutlara varacaktır ve işsizlik bu boyutlara vardığı oranda da işçilerin pazarlık gücü azalmış olacaktır.

Sendikaların siyasal etkinlikte bulunabilme hakkını elde etmeleri gerekir. Maalesef 1982 Anayasası sendikalara ve tüm meslek kuruluşlarına siyasal görüş açıklama hakkını yasaklamıştır. Oysa, siyasetle ekonomik sorunlar, sosyal sorunlar -bildiğiniz gibi- birbirinden ayrılmaz.

Onun için, bir an önce, işçi hareketinin, sendikaların, siyasal etkinlik olanakları üzerindeki kısıntıları kaldırmak gerekir.

1982 anayasası, sendikaların ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yönetim ve denetim kurullarında bulunanlara aynı zamanda milletvekili olmayı yasaklamıştır. Bu kuruluşların katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında bulunanlar bile aynı zamanda milletvekili olamazlar.

Bir şirketin veya holdingin yöneticileri, denetçileri, vekilleri aynı zamanda milletvekili olabilirler; ama toplumsal örgütlerden, o arada işçi sendikalarından, TBMM'de temsil edilebilme olanağı esirgenmiştir.

Bu tür yasaklar hiçbir demokratik ülkede yoktur. Hattâ Avusturya'da Parlamento Başkanı genellikle aynı zamanda sendika başkanıdır.

Yine yürürlükteki Anayasaya göre, istenirse, her türlü grev yasaklanabilir veya ertelenebilir. Bir grev bir kez ertelendi mi toplu sözleşme görüşmeleri sona ermekte ve uyuşmazlık Yüksek Hakem Kurulunca çözülmektedir. Yüksek Hakem Kurulunda ise işçiler azınlıktadır.

Hak grevinin yasaklanması ise toplu sözleşmelerin kağıt üzerinde kalmasına yol açabilmektedir.

İşçi hareketi ancak 1989 baharında başlattığı dayanışmadan aldığı hızla bu kısıntılardan bazılarını uygulamada aşabilmektedir.

Sözlerimin başında belirttiğim gibi, 1960'lı yıllarda demokratik işçi hakları için verdiğimiz mücadelede aşamadığımız bazı engeller olduğunu belirtmiştir.

Bunlardan biri, kamu görevlilerine toplu sözleşme ve grev hakkı tanınmasıydı. İkincisi de KİT'lerde

işçilerin yönetime, kâra ve sorumluluğa katılmaları... Bunlar gerçekleştirilemedi.

Benim amacım, KİT'lerde çalışanların işyerindeki en küçük birimlerden başlayarak bu katılım hakkının gerçekleşmesi, öylelikle sınaî demokrasiye geçilmesiydi. Fakat bu konuda gerek siyaset ve iş çevrelerinin gerek bürokrasinin aşılaz engellemeleriyle karşılatık. Sonçta, ancak en üst düzeydeki sendika temsilcilerinin KİT'lerde yönetim kurullarına girebilmeleri sağlanabildi. Bu da, tabiatıyla, demokratik katılımdan beklenen sonuçların alınabilmesini önledi.

Oysa çalışanlar KİT'lerde yönetime etkin biçimde katılamazlarsa; yönetime etkin biçimde katılmanın doğal sonucu olarak sorumluluğu da üstlenmezlerse ve kâr veya verimlilik artışından pay alamazlarsa; ve KİT'ler iktidarların, bakanların, politikacıların karışmacılığından kurtarılamazlarsa, ekonomimizde ağırlıklı bir yer tutan KİT'lerin sorunları ne özelleştirmeyle ne de özerkleştirmeyle çözülebilir.

Son genel seçimlerin hemen ardından, sayın Demirel, Hükümeti kendisinin kuracağı belli olunca, TBMM'de temsil edilen partilerin genel başkanlarını, o arada beni ziyarete geldi. O görüşmede kendisine dedim ki, "İnşallah Hükümet kuracaksınız. Benim size bir tavsiyem var. Eğer KİT'leri iyileştirmek istiyorsanız, ekonomiye yük olmaktan çıkarmak istiyorsanız, KİT'leri, o arada devlet bankalarını, Bakanlara dağıtmayın! Çünkü Bakanlar KİT'lerin tadını bir kez alırlarsa onları kolay kolay bırakmazlar."

Fakat sayın Başbakan tavsiyemi dinlemedi. KİT'leri ve devlet bankalarını bakanlar arasında bölüştürdü.

Şimdi KİT'lerin özelleştirilmesi veya özerkleştirilmesi ile ilgili bir tasarı hazırlandı. Ama bu tasarıyal da KİT'ler siyasi baskıdan ve karışmacılıktan kurtulamayacaktır.

Çünkü tasarı bu haliyle yasalaşırsa KİT'ler için oluşturulacak Kurumun, yani TÖYÖK'ün, yönetim kurulu da genel kurulunda da Hükümet egemen durumda olacaktır. Hangi KİT'lerin özelleştirileceği veya özerkleştirileceği Hükümetçe belirlenecektir. Özelleştirmelerde Bakanlar Kurulu yetkili olacaktır. TÖYÖK'ün idari ve mali özerkliği de güvence altına alınamayacaktır.

Ayrıca, KİT'lerde sını demokrasisi, yani işçilerin, tüm çalışanların yönetime ve sorumluluğa katılmaları, bu tasarıda kesinlikle öngörülüyor.

Sayın Hükümet üyeleri de hazır burada iken, benim Mecliste görüşme ve konuşma olanaklarım çok sınırlı olduğu için, bu kaygılarımı da kendi takdirlerine sunmak isterim huzurunuzda.

Sayın Çalışma Bakanı geçen gün, Sosyal Sigortalar Kurumuna prim borcu olan kurumların adlarını açıkladı. Çok olumlu bir davranıştı. Hem de özel sektör, kamu sektörü ayırımı gözetmeksizin açıkladı. Ancak orada bir açıklama daha yapıldı ki maalesef anlayamadım. Sigorta prim borçları birikmiş olan KİT'lerin bu borçlarından o KİT'lerin genel müdürleri şahsen sorumlulu tutulacakmış ve mallarına haciz konulacakmış.

Bir KİT genel müdürünün diyelim ki 3-4 odalı bir evi var. Evinde de bir televizyonu, koltuk takımı, radyosu var; bunlar haciz edilmekle yüzlerce milyar liralık prim borcu bir KİT'in borcu nasıl karşılanacak?

İkincisi, eğer bir KİT zarar ediyorsa, o arada prim

borçlarını da ödemiyorsa, ödeyemiyorsa, bundan acaba o KİT'in başındaki genel müdür mü sorumludur, yoksa o KİT'e siyasal baskılarla gerekenin iki katı, üç katı, dört katı işçiyi zorla aldırان politikacılar mı sorumludur?

Eğer Zonguldak Kömür İşletmelerinde yer üstünde çalışan bürokratların ve işçilerin sayısı, yer altında asıl çileyi çeken işçilerin sayısından anormal derecede yüksek ise, bundan acaba Türkiye Taşkömürü Kurumunun yöneticileri mi sorumludur; yoksa onları bu uygulamaya zorlamış olan ve zorlamaya da hâlâ devam eden politikacılar mı sorumludur?

Hatta eğer bir KİT'in başında yeteneksiz bir genel müdür varsa, o yeteneksiz genel müdürün oraya atanmasından ve orada tutulmasından, o genel müdürün kendisi mi sorumludur, işçiler mi sorumludur; yoksa onu oraya bile bile atayanlar mı sorumludur?

Şimdi, işçilerin ücret artışı istemlerine Hükümet veya bazı belediyeler "kaynak yok" diyerek karşı çıkıyorlar, "kaynağımız yetersiz" diyerek, "Kaynak gösterin" diyerek karşı çıkıyorlar. Sendikalar da, çok haklı olarak, Türkiye'nin bugünkü düzeninde çok haklı olarak, "kaynak yaratmak bizim sorumluluğumuz değil, onu iktidar düşünsün, politikacılar düşünsün" karşılığını veriyorlar.

İşçi haklarının kamu görevlilerine de yansıtılması konusunda da benim görebildiğim kadar, iktidar, "kamu görevlileri de işçilere özenecekler, yüksek maaş artışları isteyecekler, buna Devletin kaynağı yetmeyecek" diye bundan kaçınıyor, ürküyorlar. Bunun sonucu olarak da -demin belirttiğim gibi- çalışanlar arasında uçuruma dönüşen gelir dengesizlikleri ortaya çıkıyor.

Bu sorun nasıl çözülür?

Bu sorunun çözümü, benim başkanı bulunduğum Partinin, Demokratik Sol Partinin, programında açıkça belirtilmiştir. Onu kısaca şöyle özetleyebilirim:

Bu sorunun bir tek demokratik ve etkili çözümü vardır, o da, Devletin tüm ekonomik ve sosyal politikalarının işçilerle birlikte saptanmasıdır; elbette yalnız işçilerle değil, tüm çalışanlarla ve girişimci kesimle birlikte saptanmasıdır. Bunu yaparken, bu süreci başlatırken de, çalışanlara danışmak yetmez; danışmanın çok ötesinde anlaşmalara varmak gerekir. Biz bu yönde ilk adımı, Türk-İş'in değerli yöneticilerinin büyük katkısıyla, 1978'de, Türkiye'nin ilk toplumsal anlaşmasını imzalayarak atmıştık. O mütevazı sayılacak bir anlaşmaydı, fakat o yılların ağır ekonomik bunalım sürecinde bile çok olumlu sonuçlar vermeye başladı. Başlangıçta DİSK ve Sanayi Odaları buna çok kaygıyla bakarken, 1979 başlarında aynı olanaktan kendilerinin de yararlanması isteğini öne sürdüler. 1979 başında, o bunalımlı dönemde, çok ilginç bir şey oldu; daha önce olmamış ve ondan sonra olmamış bir şey oldu. Başbakanlıkta, ilgili Hükümet üyeleri, üst düzey Türk-iş yöneticileri, DİSK yöneticileri, TİSK yöneticileri, Sanayi Odaları Birliği yöneticileri bir araya geldiler ve ortak ekonomik, mali ve sosyal politikalar üzerinde anlaşmaya vardılar. Ancak, gerek bazı sermaye çevreleri, gerek bazı siyasal güçler bunu engellediler; ve hükümete karşı -özellikle o konularda- bir savaş açıldı.

Fakat bu arada köprülerin altından çok su geçti; şimdi artık işçilerle, çalışan halk kesimleriyle, uzlaşma gereğinden, sağlı sollu tüm partiler söz ediyor. Hatta

TÜSİAD, o zaman bizim ekonomik sorunlara sosyal sorunlara yaklaşımımızdan aşırı tedirginlik duymuş olan TÜSİAD, bugün genç ellerde bir ekonomik ve sosyal konsey öneriyor. Sayın Başbakan da bunu ilke olarak hiç değilse benimser görünüyor. Bunlar bu konuda ne kadar mesafe aldığımızın ilginç ve umut verici kanıtlarındandır.

Ancak, böyle bir konsey yönünde adımlar atılırken, son derecede dikkatli davranmak gerekir. Eğer bu konseyden çıkacak kararlar yasal yaptırıma bağlanacak olursa, o takdirde, korkarım ki, ekonomik ve sosyal konsey, Yüksek Hakem Kuruluna dönüşebilir; yani hükümetle işverenlerin çoğunlukta olacağı bir kurulda, işçilerin azınlığa düşmeleri sonucunu verebilir.

Onun için, bunun hiç değilse şu aşamada yasal bir düzenlemeye veya yaptırıma bağlanması bize göre yanlıştır. Ancak, ileride sistem sağlıklı geleneklere kavuştuktan ve hakça bir toplumsal güçler dengesi Türkiye'de kurulduktan sonra gerekirse bir ölçüde yasal çerçeveye oturtulabilir. Ama Türkiye o aşamaya gelinceye kadar böyle bir konsey çerçevesinde alınacak kararlar, yalnız danışma değil, alınacak kararlar, herhangi bir yasal yaptırıma bağlı olmamalıdır; herkes gönüllü olarak bunlara katılmalı veya katılmamalıdır.

Konsey çerçevesinde veya dışında işçiye danışma, sadece toplu sözleşme ve ücretler konusunda olmalıdır. Ama Türkiye'de bazı çevrelerin bir alışkanlığı var, 12 Eylül Anayasası bu alışkanlığı kurumsallaştırdı, yasalaştırdı. "Siz, sosyal konularla, siyasal konularla, ekonomiyle, maliyeyle ilgilenmeyin, toplu sözleşmenizi yapın" deme alışkanlığı. O zaman ortaya salt toplu sözleşme sendikacılığı çıkıyor ve bundan da en başta işçilere o telkini yapanlar şikayet ediyorlar.

Yasal yaptırıma bağlanmayan bir çerçevede bir toplumsal anlaşmanın içeriği sadece toplu sözleşme konularından, işçi sorunlarından ibaret olamaz. Bunun içine örneğin, Devletin vergi politikası da girer. Eğer işçiden bir özveri istenekcekse, "Sizler bu özveriyi göstermezseniz, enflasyon bütübütün hızlanacak" denirse, o zaman buna karşı işçi hareketi de, "O halde siz de enflasyonu indirmek için, ekonomiyi istikrara kavuşturmak için, hakça bir vergi reformu yapmalısınız" diyebilmelidir, bu şartı koşabilmelidir. Hükümet işçilerin sigorta primlerini yükseltmeye kalkıştığı zaman onun karşısında Türk işçi hareketi de "Siz evvela prim borçlularını, vergi borçlularını affetmekten vazgeçin, onları gereği gibi cezalarla bu tutumlarından caydırın" diyebilmelidir.

Hangi yatırımlara ağırlık verileceği konusunda işçi hareketi, kendi ağırlığını koyabilmelidir. Bir büyük inşaatın devam etmekte olduğu bir yörede, o inşaatı yapan firmalardan biri istihkakını devletten aylardır alamadığı için Mayıs ayından beri işçilerine 4,5 milyar lira tutarındaki ücretlerini ödeyememişken, devlet orada 22 milyar lira harcayarak parlak törenler düzenleyebiliyorsa, işçi de "mademki sizin bu törenleri düzenleyecek kaynaklarınız var, o halde, o kaynakla evvela işçinin ücretini ödeyin" diyebilmelidir.

Eğer belediyeler, belediye işçilerinin istemleri karşısında "kaynağımız yok, paramız yok" derlerse, bunun karşısında da işçiler, "Siz evvela tanıtma girişimlerine, bilmem hangi yatırımın temel atma töreninde sazlı, cazlı törenlere ayırdığınız paralardan kısın veya belediyelerin üst yetkililerine aşırı ücret artırımlarından kısın, ondan sonra işçilerden özveri isteyin" diyebilmelidirler.

Değerli sendikacı arkadaşlarım ve sayın konuklar:

Eğer işçiyle, çalışanlarla uzlaşmak isteniyorsa, -ki, 1990'ların Türkiye'si başka türlü yönetilemez- başka türlü ekonomisini istikrara, sosyal yaşamını huzura kavuşturamaz, o zaman yöneticiler, iktidarlar, politikacılar, iktidarı çalışanlarla paylaşmak zorundadırlar.

Hepinize saygılar sunarım, Türk-İş'in nice 40 yıllarını başarıyla kutlamasını dilerim.

Sağolun.

DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in konuşmasından sonra Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU ve Avrupa-İşçi Sendikaları Konfederasyonu ETUC ile çeşitli kuruluşlar ve siyasi partilerden gelen kutlama mesajları okundu.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından TÜRK-İŞ'in 40. kuruluş yıldönümü nedeniyle bir plaket verileceği açıklandı.

TİSK Başkanı Refik Baydur, kürsüye gelerek şu konuşmayı yaptı:

REFİK BAYDUR (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı) - TÜRK-İŞ, 40 yıllık geçmişiyle kurumlaşmayı, memleket sevgisini, özveriyi, laik-demokratik parlamenter yönetime saygısı ve hepsinin üzerinde Atatürk ilkeleriyle bağlantısını koparmamış bir kuruluştur.

Biz, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu olarak, Türk-İş'e hizmet etmiş bütün sendikacı arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunmayı ve birer plaket vermeyi gönülden isteriz. Ama başarıları şahıslara

mal'etmek istemiyoruz. Diyoruz ki; sendikalar kurumlaştığı müddütçe muteberdir, büyük ve köklü kuruluşlardır. Türk-İş bunu isbat etmiş bir kuruluştur.

Bineanaleyh, mütevazı armağanımızı Türk-İş'in hükmi şahsiyetine arz'ederek, emeği geçmiş herkese teşekkürlerimizi bildiririm.

TİSK'in plaketi Baydur tarafından Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz'a verildi.

Daha sonra Genel Başkan Şevket Yılmaz, daha önce Genel Başkanlık yapmış ve hayatta olan sendikacılara sırasıyla İsmail İnönü, Naci Kurt (rahatsızlığı nedeniyle oğluna verildi), Nuri Beşer ve Halil Tunç'a plaketlerini verdi.

Türk-İş'te Genel Sekreterlik yapmış olan Şaban Yıldız, Sadık Şide ve Emin Kul'a plaketlerinin Genel Sekreter Orhan Balta tarafından verileceği açıklandı.

Sadık Şide'nin gelmediği anlaşıldığından, Yıldız ve Kul'a plaketteri verildi.

Genel Mali Sekreterlere plaketterin verilmesine geçildi.

Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu, eski Genel Mali Sekreterlerden Çetin Göçer'e plakettini verdi. Ömer Ergün'ün gelmediği anlaşıldığından plaketi verilemedi.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu önceki Genel Eğitim Sekreterleri Selahaddin Erkap ve Kaya Özdemir'e plaketterini verdi.

Son olarak Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet Bamyacı sırasıyla eski Teşkilatlandırma Sekreterleri Ethem Ezgü ve Orhan Erçelik'e plaketterini verdi. Orhan Balaban'ın gelmediği anlaşıldığından plaketi verilemedi.

40. Yıl kutlama töreni, konuklara havuzbaşında verilen kokteyl ile sona erdi.

TÖRENE KATILANLAR

TÜRK-İŞ'in bu mutlu gününe; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet MOĞULTAY, Devlet Bakanı Şerif ERCAN, Ulaştırma Bakanı Yaşar TOPÇU, Milli Savunma Bakanı Nevzat AYAZ, DYP Grup Başkanvekili Güneş MÜFTÜOĞLU, ANAP Grup Başkanvekili Mustafa KALEMLİ, SHP Genel Sekreter Yardımcısı Etem CAN-KÜRTARAN, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat KARAYALÇIN, DİSK Genel Sekreteri Süleyman ÇELEBİ, DİSK Genel Başkan Yardımcısı Ömer ÇİFTÇİ, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati ÇELİK, HAK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salim USLU, TİSK Genel Başkanı Refik BAYDUR, TİSK Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR, ve Çalışma Müdürü H. İbrahim TEKELLİOĞLU, ILO Türkiye Temsilcisi Rüçhan IŞIK TÜRK-İŞ eski İstanbul Temsilcisi Vahap GÜVENÇ, Prof. Dr. Kamil TURAN, TÜRK-İŞ eski İzmir Bölge Temsilcisi Orhan SORGUÇ katıldılar.

TÜRK-İŞ'in kutlama törenlerine, çok sayıda kuruluş ve kişiler çiçek göndererek, bu mutlu günde TÜRK-İŞ'in sevincine ortak oldular.

Kutlamada sendika Genel Başkanları ve Yönetim Kurulu üyeleri yanında TÜRK-İŞ Bölge ve İl Temsilcileri de bulundular.

TÖRENE KATILAN SENDİKA ESKİ GENEL BAŞKANLARI

Hasan TÜRKAY (ÇİMSE-İŞ), Binali YAĞIŞAN (TARIM-İŞ), Zeynel IRMAK (TARIM-İŞ), Enver TURGUT (TES-İŞ), İsmail TOPKAR (PETROL-İŞ), Ziya HEPBİR (PETROL-İŞ), Ömer DENİZ (AĞAÇ-İŞ), Ahmet KURT (LİKAT-İŞ), M. Ali SARI (LİKAT-İŞ), Mehmet

ŞİŞMANOĞLU (KRİSTAL-İŞ), İsmail ÖZKAN (BASIN-İŞ), Muammer NİKSARLI (BASIN-İŞ), Adnan ÖZCAN (HAVA-İŞ), Servet KAHYAOĞLU (BASS), Şervet SOFUOĞLU (TOLEYİS), Uğur BATMAZ (TEZ KOP-İŞ).

TÜRK-İŞ'İN 40'NCİ YIL KUTLAMASINDA TELGRAF GÖNDERENLER

Süleyman DEMİREL, (Başbakan), Hüsamettin CİNDORUK (TBMM Başkanı), Yekta Güngör ÖZDEN (Anayasa Mahkemesi Başkanı) Cavit ÇAĞLAR (Devlet Bakanı), Akın GÖNEN (Devlet Bakanı), Necmettin CEVHERİ (Tarım ve Köyişleri Bakanı), Sümer ORAL (Maliye ve Gümrük Bakanı), Gökberk ERGENEKON (Devlet Bakanı), Dr. Yıldırım AKTUNA (Sağlık Bakanı), Prof. Dr. Tansu ÇİLLER (Devlet Bakanı), İbrahim TEZ (Devlet Bakanı), Abdülkadir ATEŞ (Turizm Bakanı), Dr. Vefa TANIR (Orman Bakanı), Hikmet ÇETİN (Dışişleri Bakanı), Ersin FARALYALI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı), Orhan KİLERCİOĞLU (Devlet Bakanı), Fikri SAĞLAR (Kültür Bakanı), İsmet SEZGİN (İçişleri Bakanı), M. Seyfi OKTAY (Adalet Bakanı), Ömer BARUTÇU (Devlet Bakanı), Ekrem CEYHUN (Devlet Bakanı), Mehmet BATALLI (Devlet Bakanı), M. Ali YILMAZ (Devlet Bakanı), B. Doğançan AKYÜREK (Çevre Bakanı), M. Tahir KÖSE (Sanayi ve Ticaret Bakanı), Erdoğan ŞAHİNOĞLU (Ankara Valisi), Hayri KOZAKÇIOĞLU (İstanbul Valisi), İmren AYKUT (İstanbul Milletvekili), Bilal ŞİŞMAN (Aydın), Prof. Dr. Yıldız TÜMERDAN, İbrahim ARISOY (Niğde Milletvekili), Kemalettin GÖKTAŞ (Trabzon Milletvekili), Baki ATAÇ (Balıkesir Milletvekili), Aydın Güven GÜRKAN (İçel Milletvekili), Yasin HATİPOĞLU (TBMM Başkan Vekili Çorum Milletvekili), Yıldırım AVCI (TBMM Başkan Ve

kili), Prof. Dr. Necmettin ERBAKAN (Refah Partisi Genel Başkanı), Oğuzhan ASİLTÜRK (Refah Partisi Grup Başkanı), Doç. Dr. Ahmet KÜÇÜKEL (Elazığ Milletvekili), Mehmet Nuri YILMAZ (Diyanet İşleri Başkan Vekili), A. Haydar MUTAF, Cevdet SELVİ (SHP Genel Sekreteri) HABER-İŞ SENDİKASI (Gaziantep Yönetim Kurulu), Agah Oktay GÜNER, Yılmaz ERGUN (Emniyet Genel Müdürü), Doğan TAŞDELEN (Çankaya Belediye Başkanı), Dr. Hüsnü ERKAN (İzmir), Prof. Dr. Nevzat ÖZGÜVEN (Çitosan Genel Müdürü), Prof. Dr. Hasan ÖZYURT (Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü), Sebahattin DOĞAN (Seka Genel Müdür Vekili), Dr. Funda ELMACIOĞLU (19 Mayıs Üniversitesi), Muhittin ÖZYARDIMCI (Köy Hizmetleri Genel Müdürü), Fadıl ÜNVER (Vakıflar Genel Müdürü), Prof. Dr. Yüksel BOZER (Hacettepe Üniversitesi Rektörü), Atilla ÖZSEVER (Sabah Gazetesi), Furhan UYSAL (Tek İşletmesi Ayvacık/Çanakkale), Taşkın AKDENİZ (Etibank Genel Müdürü), Prof. Dr. Ömer SAATÇIOĞLU (ODTÜ Rektörü), Doç. Metin ŞAHİN (Antbirlik Genel Müdürü Antalya), Emre KONGAR (Kültür Bakanlığı Müsteşarı), Aziz GÜMÜŞ (Petrokimya Petkim Holding A.Ş. Genel Müdürü), Selahattin ÖCAL (Mamak Belediye Başkanı), Sezai KÜÇÜK (TES-İŞ Samsun Eğitim Sekreteri), Av. Mithat SAHİLLİOĞLU (HABER-İŞ Sendikası Hukuk Müşaviri), Avukat Önder AKER, Mehmet METİN (TEKSİF Bursa Şubesi Başkanı), Erdem OKUR (TOLEYİS Genel Mali Sekreteri).

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

33 674 40

DEMİRCİOĞLU
BAYINDIR SOKAKI, TÜRK
OGAT YENİSİHİR
TELEFON: 454 14 71 1905